

Gerutu

Atibt

White seraya/heavy white seraya; NEN-EN 13556: white seraya (GB), white seraya (F), White seraya (D), Code PHWS; NEN-EN 13556: meranti gerutu (GB), gerutu (F), Gerutu (D), Code PHMG

Andere namen

1. White seraya (Maleisië, Sarawak), meranti putih (Indonesië), urat mata (Sabah).
2. Gerutu, gerutu gerutu, heavy white seraya, urat mata batu (Maleisië), tavoywood, thingadu (Myanmar/Birma), bagtikan, white lauan (Filipijnen), chochi (Vietnam).

Botanische naam

1. *Parashorea malaanonan* (Blanco) Merr.,
Parashorea macrophylla Wyatt Smith ex Ashton,
Parashorea tomentella (Sym. Meijer)
2. *Parashorea densiflora* v. Slooten & Sym.,
Parashorea parvifolia Wyatt-Smith ex Ashton,
Parashorea smythiesii Wyatt-Smith ex Ashton,
Parashorea spp..

Familie

Dipterocarpaceae.

Groeigebied

Zuidoost-Azië, voornamelijk Maleisië en Indonesië.

Boombeschrijving

Hoogte 30-40(-60) m. De 20-30 m lange, gladde cilindrische stam heeft een diameter van 0,9-1,5(-5) m. Aan de stamvoet zijn meestal hoge plankwortels aanwezig.

Aanvoer

Gezaagd (gekantrecht) hout en plaatmateriaal

Houtbeschrijving

De *parashorea*-soorten met een lage volumieke massa heten white seraya en de zwaardere soorten heten gerutu. Het kernhout van white seraya is vers bijna wit of roze, nakleurend van geel tot licht geelbruin, soms met een roze tint. Het 50-80 mm brede spint is iets lichter van tint en soms nauwelijks van het kernhout te onderscheiden. Het kernhout van gerutu is iets donkerder, roze-geelbruin, lichtbruin tot bruin van kleur en duidelijk te onderscheiden van het licht geelbruine spint. De structuur van white seraya en gerutu is vrij regelmatig zonder een uitgesproken tekening.

Houtherkenning

Geelbruin van kleur, op kops vlak grote vaten en harskanalen met witte gom in tangentiale rijen, op het langsvlak zichtbaar als witte kalklijntjes. Het is moeilijk te onderscheiden van rode meranti.

Draad

Kruisdraad.

Nerf

Matig grof.

Volumieke massa

1. (380-)510(-640) kg/m³ bij 12% vochtgehalte.
2. (550-)650(-850) kg/m³ bij 12% vochtgehalte, vers 1100 kg/m³ (vochtgehalte circa 90%).

Krimp	1. Radiaal 2,2% en tangentiaal 4,0%. 2. Radiaal 2,9% en tangentiaal 5,2%.
Drogen	Matig snel, zonder moeilijkheden aan de lucht en versneld te drogen. Hierbij kan enig vervormen en uitbreiding van reeds bestaande scheuren optreden. Verkleuring door blauwschimmel kan voorkomen. Een ijklijn is beschikbaar voor het uitvoeren van elektrische houtvochtmetingen. Voor geveltimmerwerk wordt een toepassingshoutvochtgehalte van 16% geadviseerd.
Hardheid	Langsvlak 2600-4150 N.
Bewerkbaarheid	Met scherp gereedschap en met een snijhoek van 20° bij het schaven is het hout glad af te werken. Bij de bewerking bestaat er tussen de soorten onderling wel enig verschil, afhankelijk van de volumieke massa. Bij bewerking van het kwartierse vlak kan inspringsel ontstaan indien het hout kruisdradig is.
Spijkeren en schroeven	Goed.
Lijmen	Goed.
Buigen	Slecht.
Oppervlakafwerking	Goed, met een oplosmiddelhoudend systeem en met een watergedragen systeem. White seraya en gerutu bevatten vrij grote vaten (poriën), zodat aan te bevelen is het hout voor bepaalde toepassingen met een poriënvuller te behandelen voordat vernis of verf wordt aangebracht.
Impregneerbaarheid	Kernhout 3-4, spint 1.
Bijzonderheden	Zeer kleine wormgaatjes (pinholes), veroorzaakt door nathoutboorders kunnen voorkomen. In gezaagd en gedroogd hout bestaat echter geen gevaar voor verdergaande aantasting.
Toepassingen	White seraya voor bouwhout en binnenbetimmeringen en andere toepassingen binnenshuis. Verder gebruikt voor fineer en triplexfabricage, MDF, spaanplaat en houtwolcementplaat. Hout van mindere kwaliteit voor emballagemateriaal. Gerutu kan mogelijk ook voor geveltimmerwerk en ander bovengronds buitenwerk worden gebruikt.
Kwaliteitseisen	White seraya is genoemd in SKH-Publicatie 99-05, wat betekent dat kozijnen met een KOMO®-productcertificaat kunnen worden vervaardigd.
Sterkteklasse	Niet bekend.

Duurzaamheid

Relatieve weerstand tegen schimmels

Kernhout klasse 4-5 (volgens literatuur, white seraya). Mogelijk is gerutu door het hogere gewicht iets duurzamer.

Relatieve weerstand tegen dierlijke organismen

Kernhout: drooghoutboorders niet bekend, spinthoutkever S, termieten S en marineboorders niet bekend